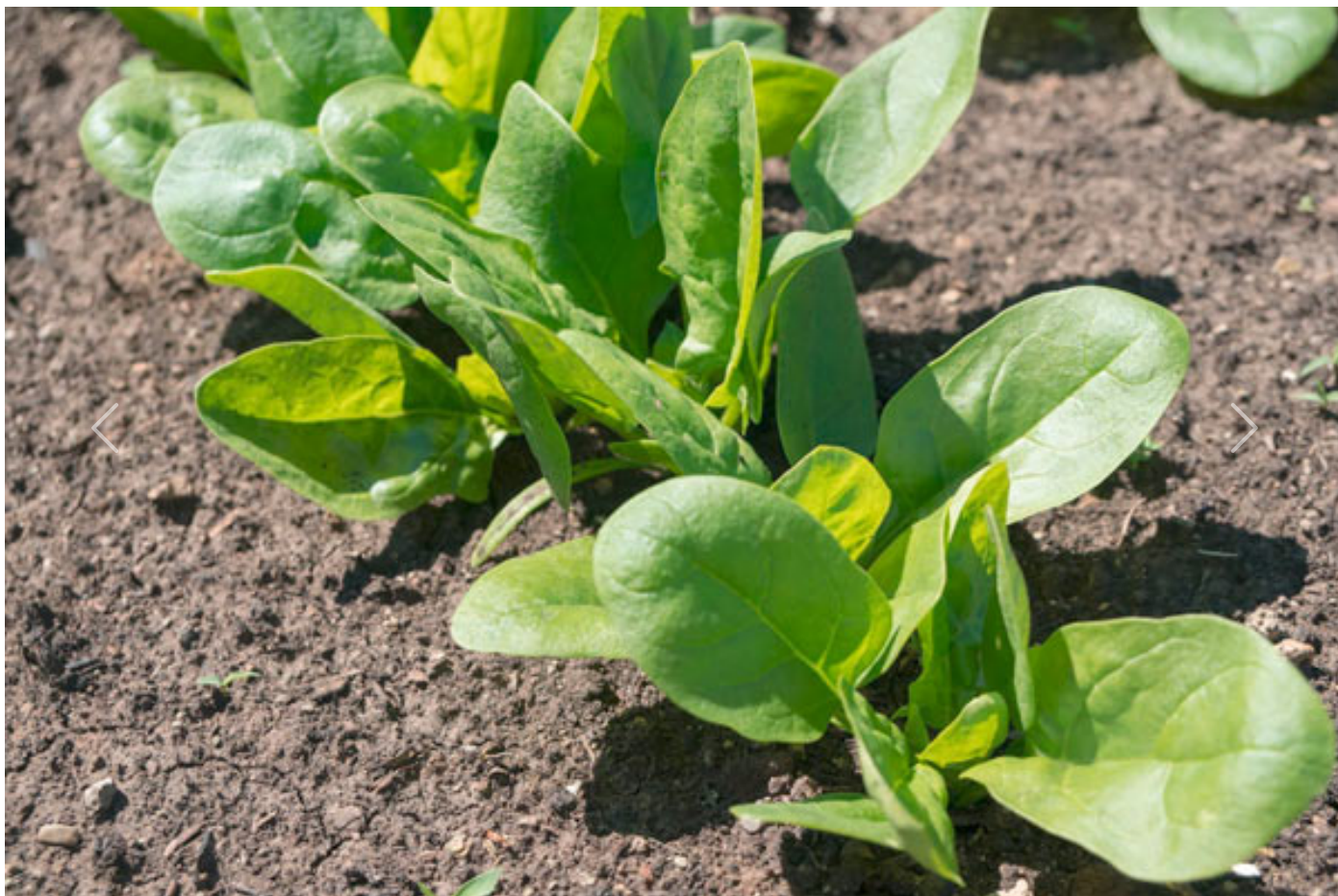

У повртњаку у августу

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в
Пловдив

Дата: 09.08.2022 *Брой:* 8/2022

Radnje u toku perioda

Period je karakterističan po učestaloj berbi proizvoda sa polja, zbog čega se sredstva za zaštitu bilja (SZP) za tretiranje useva moraju birati s velikom pažnjom. Tretmani treba da se sprovede samo kada je to neophodno i sa pesticidima koji imaju kratak rok čekanja do berbe. Krajem avgusta seje se spanać za kasnu jesenju berbu, kao i peršun i kupus za prezimljavanje. Takođe se vodi računa o usevima u polietilenskim i čelično-staklenim objektima. Presađuje se tzv. "prethodni usev", uglavnom krastavci, koji se беру do kraja decembra. Podizanje je rasada za celogodišnju proizvodnju paradajza i krastavaca. Uslovi u avgustu–septembru su pogodni za dezinfekciju slobodnih površina u staklenicima sa fumigantima zemljišta. Dugogodišnja posmatranja su utvrdila

da u drugoj polovini avgusta i prvoj dekadi septembra pada kiša, temperature se spuštaju i stvaraju se uslovi za “kritične periode” koji pogoduju pojavi i razvoju plamenjače, uglavnom kod kasnog paradajza, i peronospore kod kupusnjača. Stoga je neophodno preduzeti tretmane useva kada su takvi uslovi prisutni.

Zaštita bilja

Pošto su agrometeorološki uslovi u objektima zaštićenog gajenja i na otvorenom polju gotovo identični, vrstni sastav štetočina se teško razlikuje.

Kod rasada se najčešće uočava **povaljivanje**. Napadnute biljke i zdrave oko njih se uklanjaju, a mesto ispod njih se zaliva rastvorom bakarnog sulfata ili amonijum nitrata – 3.0%. Preostale biljke se tretiraju registrovanim SZP – Beltanol 400 g/da. Isti postupak se primenjuje u slučajevima truleži korena kod novo presađenih useva u objektima zaštićenog gajenja.

Kod pojedinih useva mogu se utvrditi napadi sledećih bolesti i sprovedu odgovarajuće mere suzbijanja:

Paradajz (rasad, objekti zaštićenog gajenja, polje):

Plamenjača – Azaka 80 ml/da; Acticcluster 300–400 ml/da; Brionflo 100 SC 80 ml/da; Keyfol WP 250 g/da; Daramun 80 ml/da; Enervin SC 120 g/da; Zoxis 250 SC 70–80 ml/da; Equation Pro 0.04%; Captan 80 WG 150–190 g/da; Copforce Extra 200 g/da; Corseit 60 WG 20–30 g/da; Orvego 70 ml/da; Polyram DF 0.2%; Revus 250 SC 50 ml/da; Cymbal Flow 50 ml/da; Sphinx Extra 180 g/da; Taegro 18.5–37.0 g/da; Tazer 250 SC 80–100 ml/da.

Rana pegavost lista (Alternaria) – Azaka 80 ml/da; Dagonis 100 ml/da; Zoxis 250 SC 70–80 ml/da; Captan 80 WG 150–190 g/da; Copforce Extra 200 g/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Polyram DF 0.2%; Prev-Gold 200–600 ml/da; Reflect 125 EC 100 ml/da; Sinstar 70–80 ml/da; Taegro 18.5–37.0 g/da; Tazer 250 SC 80–100 ml/da.

Krastavci (rasad, objekti zaštićenog gajenja, polje):

Prašina – Vivando 20 ml/da (0.02%); Dagonis 60 ml/da; Domark 10 EC 50 ml/da; Zoxis 250 EC 70 ml/da; Collis SC 40–50 ml/da; Legado 80 ml/da; Limocid 800 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Prev-Gold 160–600 ml/da; Reflect 125 EC 100 ml/da; Sivaar 80 ml/da; Sonata SC 500–1000 ml/da; Topaz 100 EC 33.5–50 ml/da; Trunfo 80 ml/da; Phytosev 200 ml/da; Fontelis SC 240 ml/da; Cidely Top 100 ml/da.

Peronospora krastavca – Enervin SC 120 g/da; Zoxis 250 SC 70–80 ml/da; Equation Pro 40 g/da; Keyfol WP 250 g/da; Corseit 60 WG 20–30 g/da; Prev-Gold 160–600 ml/da; Revus 250 SC 60 ml/da; Taegro 18.5–37.0 g/da.

Papar, plavi patlidžan:

Prašina – Vivando 30 ml/da; Dagonis 60 ml/da; Zoxis 250 EC 70 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Prev-Gold 160–600 ml/da; Reflect 125 EC 100 ml/da; Systhane 20 EW 30–37.5 ml/da; Systhane Ecozome EW 65–165 ml/da; Sonata SC 500–1000 ml/da; Taegro 18.5–37.0 g/da; Tazer 250 SC 80–100 ml/da; Thiovit Jet 80 WG 300 g/da; Topaz 100 EC 35–50 ml/da; Phytosev 200 ml/da; Hercules 125 SC 50–75 ml/da; Cidely Top 100 ml/da.

Plamenjača papra – Žarišta prvih obolelih biljaka, zajedno sa susednim zdravim, uništavaju se zalivanjem 3% rastvorom bakarnog sulfata ili amonijum nitrata. Potom se skupe u vreće i unište van useva. Preostale zdrave biljke se temeljno poprskaju, uključujući i vrat biljke pri površini zemljišta. Registrovani SZP: Zoxis 250 SC 70–80 ml/da; Taegro 18.5–37 g/da; Tazer 250 SC 80–100 ml/da. Corseit 60 WG 40 g/da nije registrovan, ali se može uspešno koristiti protiv ove bolesti.

Kod mrkve, celera i peršuna se nastavlja rizik od napada prašine i pegavosti lista. U slučaju pojave **prašine**, tretirati sa: Zoxis 250 SC 80–100 ml/da; Kumulus 600 g/da; Limocid 240 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Reflect 125 EC 100 ml/da; Signum 60 g/da; Sonata SC 500–1000 ml/da, a u slučaju napada **pegavosti lista** sa Bordeauxska mešavina 20 WP 375–500 g/da.

Nastavlja se rizik od napada **rdje na praziluku**, protiv koje se prskanje vrši sa Zoxis 250 SC 80–100 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da.

Pod povoljnim uslovima i “kritičnim periodima” kod **kupusnjača** se razvija peronospora. Suzbija se tretmanom sa Bordeauxska mešavina 20 WP 375–500 g/da.

Salata, zelena salata

Rasad može biti napadnut peronosporom ili antraknozom. Suzbijaju se tretmanom sa Vythane Triplo R 400–450 g/da; Bordeauxska mešavina 20 WP 375–500 g/da; Corseit 60 WG 20–40 g/da; Revus 250 SC 60 ml/da; Taegro 18.5–37.0 g/da.

U ovom periodu je visoka štetna aktivnost **paučinastih grinja** (papar, plavi patlidžan, paradajz, tikvice, praziluk, bamija, celer, peršun, itd.). Suzbijanje se vrši tretmanom sledećim SZP: Apollo 50 SC 30–40 ml/da; Bermectin 50–100 ml/da; Akramite 480 SC 20–25 ml/da; Vertimec 018 EC 60 ml/da; Voliam Targo 063 SC 80 ml/da; Zoom 11 SC 12.55–50 ml/da; Requiem Prime 500–1000 ml/da; Laota 15–100 ml/da; Naturalis 100–200 ml/da; NeemAzal T/S 0.3%; Nissorun 10 WP 75 g/da; Danitron 5 SC 100–200 ml/da; Flipper 1–2 l/da; Floramite 240 SC 40 ml/da; Shirudo 15 g/da.

Visoke temperature i očekivana depresija u razvoju **lisnih vaši** ne isključuju prisustvo kolonija ovih štetočina u pojedinim regionima. Registrovani SZP protiv njih su: Azatin EC 100–150 ml/da; Ampligo 150 ZC 40 ml/da; Vaztak Nov 100 EC 30 ml/da; Delmur 50 ml/da; Closer 120 SC 20 ml/da; Mavrik 2 F 20 ml/da; Mospilan 20 SP 12.5 g/da; Mospilan 20 SG 25 g/da; Niimik Ten 390 ml/da; Oikos 100–150 ml/da; Sivanto Prime 45 ml/da; Teppeki/Aphinto 10 g/da; Flipper 1–2 l/da; Shirudo 15 g/da.

Protiv **tripsa** (prenosioca virusa bronzanosti paradajza, papra, plavog patlidžana i drugih) primenjuju se: Azatin EC 100–150 ml/da; Dicarzol 10 SP 556 g/da; Exalt 200–240 ml/da; Limocid 400–800 ml/da; Niimik Ten 390

ml/da; Oikos 100–150 ml/da; Requiem Prime 500–1000 ml/da; Sineis 480 SC – 10–37.5 ml/da; Naturalis 100–150 ml/da; Flipper 1–2 l/da.

U gajenju paradajza i papra mora se pratiti pojava i šteta koju nanose gusenice **noćnih leptira**. Gusenice se mogu suzbiti tretmanom sa Avant 150 EC 25 ml/da; Exalt 200–240 ml/da; Voliam Targo 063 SC 80 ml/da; Dipel 2X 100 g/da; Rapax 100–200 ml/da; Oikos 150 ml/da; Niimik Ten 390 ml/da. Protiv **minera lista paradajza (Tuta absoluta)** mogu se koristiti sledeći proizvodi: Avant 150 EC 25 ml/da; Alverde 240 SC 100 ml/da; Altacor